

Najważniejsze miejsca upamiętniające historyczno-patriotyczne wydarzenia w historii Gminy Górzno

Mogiła zbiorowa - grobowiec żołnierzy Armii Krajowej

**Fot. Mogiła zbiorowa żołnierzy AK
na Nowym cmentarzu**

Mogiła na Cmentarzu Parafialnym w Górznie (Nowy cmentarz) z pomnikiem o wym. 3x4.5m, wykonanym z płyty z lastryka z płytami szklanymi i krzyżem¹.

Na górnej płycie pomnika fotografie poległych żołnierzy i napisy:

„Władysław Józwicki żył lat 25, Stanisław Paziewski żył lat 28, Jan Więckowski żył lat 26”, na dolnej płycie słowa:

„Bohaterskim żołnierzom Armii Krajowej poległym w walce o wolność Polski w czerwcu 1943 r. Cześć ich pamięci”.

¹Karta Ewidencyjna Miejsca Pamięci Narodowej Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie, założona w Urzędzie Gminy w Górznie w dniu 20 września 1999 r.

Wszyscy trzej bohaterowie uczestniczyli nocą z 13 na 14 czerwca 1943 r. w akcji niszczenia mleczarni w Górznie, która już raz w 1942 r. została zniszczona przez „górzeńskich” partyzantów, lecz ponownie odbudowana przez Niemców.

W tej akcji, w której zginęli dwaj młodzi partyzanci: inżynier Stanisław Paziewski ps. „Brzoza” i lotnik Jan Więckowski ps. „Bolek” uczestniczył także Władysław Józwicki, który wpadł w ręce Niemców, został aresztowany i osadzony w więzieniu w Garwolinie.

Uroczysty pogrzeb dwóch poległych żołnierzy AK, będący rodzajem manifestacji politycznej odbył się 15 czerwca 1943 r. na Nowym cmentarzu.

Fot. Pogrzeb poległych żołnierzy AK w 1943 r.

Trzeci partyzant Władysław Józwicki ps. „Sęp”, po kilku dniach barbarzyńskich tortur został wywieziony na tzw. „Lisie Jamy” w okolicy Miętneho i tam rozstrzelany. Stamtąd nocą przy pomocy gajowego ekshumowano zwłoki bohatera i przewieziono do przydrożnego grobu w Uninie, gdzie była już mogiła ucznia zabitego w 1939 r.

Po wojnie prochy trzeciego bohatera Władysława Józwickiego przeniesiono z Unina na nowy cmentarz parafialny w Górznie i złożono we wspólnej mogile Jana Więckowskiego i Stanisława Paziewskiego.

Miejsce ich spoczynku w 1974 r. wpisano do ewidencji grobów i cmentarzy wojennych Ministerstwa Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej².

² Piotr Michalak. *Wójt Gminy Górzno w latach 1936-1943 – członek AK ps. ‘Szymon’*, jednodniówka, Górzno, 2003, s. 22-24.

Mogiła zbiorowa żołnierzy

Fot. Mogiła zbiorowa żołnierzy na Starym cmentarzu w Górninie

Mogiła na Cmentarzu Parafialnym w Górninie (Stary cmentarz) z napisem: „**Zbiorowa mogiła polskich żołnierzy poległych w obronie ojczyzny w 1939 roku. Cześć ich pamięci**”

Jest to grób betonowy przykryty płytą lastryko, z wysokim stalowym krzyżem i tabliczką. Wokół grobu słupki metalowe połączone łańcuchem, pomalowane na kolor biało-czerwony³.

W tej zbiorowej mogile, pochowani zostali dwaj polscy żołnierze, którzy polegli w pierwszych dniach wojny w Wólce Ostrożeńskiej. Ciała tych poległych miejscowi rolnicy pogrzebali wówczas pod przydrożnym krzyżem w Wólce, a dopiero w 1942 r. grupa młodych mężczyzn przewiozła ich ciała na cmentarz w Górninie.

Świadkiem tych tragicznych wydarzeń był wówczas 11-letni Stanisław Owczarczyk, który przyjął za cel upamiętnienie śmierci bohaterskich żołnierzy. Ogrodził grób biało-czerwonym łańcuchem i troszczy się o niego do czasów współczesnych⁴.

³ Karta Ewidencyjna Miejsca Pamięci Narodowej Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie.

⁴Praca konkursowa Anny Błażejczyk, ucz. kl. III B Publicznego Gimnazjum w Górninie, która przeprowadziła wywiad ze Stanisławem Owczarczykiem, maj 2010.

Pomnik ku czci żołnierzy poległych w 1939 r. w lesie unińskim

Fot. Pomnik ku czci żołnierzy poległych w lesie w Uninie – stan na 2010 r.

Pomnik w formie obelisku betonowo- marmurowego z dużym krzyżem lastrykowym obok i wyrytym napisem na płycie:

„We wrześniu 1939 r. w rejonie wsi Unin doszło do starcia zbrojnego między grupą wojsk polskich, a oddziałami niemieckimi w wyniku którego poległo 10 żołnierzy i podoficerów Wojska Polskiego. Cześć pamięci poległych. Społeczeństwo Unina”
Pomnik postawiony został w miejscu zbiorowej mogiły pod lasem po prawej stronie drogi Reducin -Unin⁵.

W dniu 17 września 1939 r. w lasach „unińskich” walczyła z niemieckim najeźdźcą grupa kawalerzystów Ciechanowskiego Pułku Ułanów, ostrzeliwana z broni pokładowej samolotu. W bitwie, w której zginęło bohaterską śmiercią 10-ciu żołnierzy Wojska Polskiego, bronił się do ostatka, otoczony przez nieprzyjaciela plutonowy Edward Budzyński wraz ze swoją drużyną. Mieszkańcy wsi Unin pogrzebali poległych w jednej wspólnej mogile.

Cytując za Feliksem Przybyszem mieszkańcem wsi Unin: *„Miejsce to stało się terenem spotkań oraz modłów nad losem ukochanej Ojczyzny”*. W tym właśnie miejscu, przy mogile poległych od bardzo wielu lat w pierwszą niedzielę września odprawiane są uroczyste

⁵ Karta Ewidencyjna Miejsca Pamięci Narodowej Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie.

msze święte w intencji żołnierzy poległych podczas II wojny światowej. Zaraz po wojnie ojciec Bogumił Talarek, który w latach 1941-1942 sprawował opiekę duszpasterską w kaplicy w Uninie, gromadził miejscową ludność na modlitwie przy tej mogile w lasach unińskich. Tradycję do dni dzisiejszych pielęgnują kolejni duszpasterze parafii Unin.

W tym to miejscu w lasach w Uninie w dniu 25 lipca 1944 r. w akcji „**Burza**” żołnierze Armii Krajowej pod dowództwem por. Władysława Klimaszewskiego ps. „**Łoza**” zajęli pozycje wyjściowe do walki z okupantem niemieckim⁶.

Pamiątkowy obelisk kamienny z napisem na płycie: **„Pamięci żołnierzy Armii Krajowej 2 Szwadronu 1 Pułku Strzelców Konnych, którzy 25 lipca 1944 r. pod dowództwem por. Władysława Klimaszewskiego „Łozy” na Uroczysku Leśnym Unin zajęli pozycje wyjściowe do otwartej walki z niemieckim okupantem w akcji „Burza” znajduje się po przeciwnej stronie drogi, co pomnik ku czci żołnierzy poległych w 1939 r.**

Fot. Pomnik pamięci żołnierzy Armii Krajowej w lesie w Uninie – stan na 2010 r.

⁶ Pisemna relacja Feliksa Przybysz, mieszkańca wsi Unin z kwietnia 2010 r., (rękopis).

W 2011 r. oba pomniki zostały odrestaurowane i umieszczone razem po prawej stronie drogi Reducin - Unin. Poświęcenia dokonał ks. prałat Ryszard Andryszczak podczas corocznej Mszy Św. w dniu 4 września 2011 r.

Fot. Pomnik ku czci żołnierzy poległych w lesie w Uninie po odrestaurowaniu.

Na pomniku widnieje napis: „**We wrześniu 1939 r. w rejonie wsi Unin doszło do starcia zbrojnego między grupą wojsk polskich, a oddziałami niemieckimi w wyniku którego poległo 10 żołnierzy Wojska Polskiego. Edward Budzyński, Antoni Budzyński, Kazimierz Błaszczyk, Zygmunt Stolarski, Franciszek Pucanowski, Józef Mazurkiewicz, Józef Zawadzki, Żołnierz nieznany, Żołnierz nieznany. Cześć ich pamięci.**”

Fot. Pomnik pamięci żołnierzy Armii Krajowej w lesie w Uninie po odrestaurowaniu.

Fot. Warta przy pomniku podczas uroczystości w dniu 4 września 2011 r.

Kapliczka na mogile powstańców z 1863 r.

W rejonie wsi Unin w 1863 r. w czasie powstania styczniowego pogrzebanych zostało

Fot. Kapliczka na mogile powstańców
w Uninie

9 powstańców. W miejscu tej mogiły w 1864 r. sołtys Benedykt Mikulski wybudował drewnianą kapliczkę, która stała do lat sześćdziesiątych XX w. Na miejscu zniszczonej drewnianej kapliczki około 1965 r. Paweł Mikulski, wnuk sołtysa wybudował nową murowaną, do której przeniesione zostały 3 obrazy i inne wyposażenie ze starej kapliczki.

Wg relacji Feliksa Przybysza: *„Miejsce to do dziś służy jako zabytek sakralny, gdzie wierni odprawiają modły i inne uroczystości”⁷.*

Fot. Obrazy i figurki w kapliczce w Uninie

⁷ Pisemna relacja Feliksa Przybysz, mieszkańca wsi Unin z kwietnia 2010 r., powołującego się na przekaz niezującego Stanisława Kobzińskiego, ur. 1916 r. z dnia 25.01.1994 r., (rękopis).

Pomnik-kapliczka w Wólce Ostrożeńskiej

Fot. Pomnik –kapliczka
w Wólce Ostrożeńskiej

Pomnik z figurą Matki Boskiej umieszczonej w księżycu w górnej części i płytą upamiętniającą poległych Polaków w czasie okupacji hitlerowskiej w dolnej części pomnika wzniesiony został w 1984 r. w czynie społecznym przez strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej w Wólce Ostrożeńskiej.

Na pamiątkowej płycie napis **„Wólka Ostrożeńska 1984. Ochotnicza Straż Pożarna. U stóp Matki Bożej składamy hold wszystkim poległym, którzy zginęli śmiercią okrutną z rąk okupanta za wolność naszej Ojczyzny. Niech nikt ich śmierci tragicznej nie zapomni. Cześć ich pamięci”**

Pomnik zaprojektował Stanisław Owczarczyk z Wólki Ostrożeńskiej, zapożyczając wzór z Rycerza Niepokalanej nr 1/1949 r., który jako naczelnik Ochotniczej Straży Pożarnej w Wólce Ostrożeńskiej osobiście nadzorował budowę tego pięknego pomnika. Ta piękna kapliczka Matki Boskiej budowana była jesienią 1984 r. w stodole Pana Stanisława Owczarczyka, naczelnika OSP w Wólce Ostrożeńskiej.

W związku z komunistycznymi zakazami budowy krzyży i kapliczek na właściwe miejsce stawiana była nocą 15 września, a już następnego dnia naczelnik OSP w Wólce Ostrożeńskiej otrzymał nakaz rozbiórki tego dzieła. Dzięki usilnym staraniom i umieszczeniu na kapliczce pamiątkowej tablicy udało się ocalić kapliczkę. Uroczyste odsłonięcie pomnika-kapliczki nastąpiło 12 czerwca 1985 r.⁸.

Cytując za Anną Błażejczyk z Wólki Ostrożeńskiej *„Kapliczka ku czci Matki Bożej stoi po dziś dzień. Opiekują się nią zwykli ludzie jak również uczniowie i nauczyciele Publicznej Szkoły Podstawowej w Wólce Ostrożeńskiej. Na święta narodowe np. 3 Maja kapliczka jest przystrajana bialo-czerwonymi flagami i kwiatami. Teren wokół kapliczki został obsadzony pięknymi tujami oraz ogrodzony metalowym płotkiem. Jest ona chlubą i ozdobą Wólki Ostrożeńskiej, jak również dowodem na patriotyzm, odwagę i nieugięte postawy jej mieszkańców”*⁹.

Pomnik ku czci pilotów 2-go Pułku Nocnych Bombowców Kraków

Obelisk postawiony we wsi Kobyla Wola z kamienia z napisem na płycie:

„Z tego miejsca w noc z 11 na 12 września 1944 roku wystartowali do wykonania pierwszego zadania bojowego Lotnicy 2 Pułku Nocnych Bombowców Kraków. W XX rocznicę powstania polowego lotniska. Społeczeństwo powiatu garwolińskiego”.

Pomnik, który powstał w 1964 r. zlokalizowany jest przy drodze Kobyla Wola-Wola Rowska¹⁰.

Fot. Pomnik ku czci pilotów w Kobylej Woli

⁸ *Wólka Ostrożeńska dawniej i dziś, album wykonany przez zespół klasy pierwszej (...), pod opieką Małgorzaty Mikowskiej.*

⁹ Praca konkursowa Anny Błażejczyk, ucz. kl. III B Publicznego Gimnazjum w Górninie, która przeprowadziła wywiad ze Stanisławem Owczarczykiem, maj 2010.

¹⁰ Karta Ewidencyjna Miejsca Pamięci Narodowej Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk...

Pamiętkowy kamień i 3 dęby na placu szkolnym Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Łąkach

Fot. Pamiętkowy kamień i 3 dęby

W dniu 10 listopada 1928 r. w Łąkach w celu upamiętnienia obchodów 10-lecia Niepodległości Polski zostały posadzone 3 dęby o wysokości 2,5 m, które dostarczył bezpłatnie gospodarz z Chęcina Jan Romankiewicz. Zostały one posadzone obok ustawionego wcześniej kamienia z napisem „**W 10-tą rocznicę Niepodległości Polski. 11-XI-1928**”, wykutym przez miejscowego kamieniarza Andrzeja Gałkowskiego.

Pamiętkowym dębom nadano imiona: **Drzymały, Stefana Żeromskiego i Józefa Piłsudskiego**¹¹.

W 2006 r. dęby zostały wycięte i przeznaczone na ławki do kaplicy w Łąkach, a kamień stoi na placu szkolnym do dziś.¹²

Fot. Kamień przed szkołą w Łąkach już bez dębów.

¹¹ *Kronika Szkoły Podstawowej w Łąkach założona w 1924 r.*, s. 34-35.

¹² *Kronika Parafii Górzno*, t.2, od 2004 r.

Pomnik w „Uroczysku Dębczyna”

Fot. Pomnik w „Uroczysku Dębczyna”

Pomnik upamiętniający miejsce ukrywania się żołnierzy i partyzantów w czasie II wojny światowej znajduje się w środku lasu w odległości 2 km od Kobylej Woli. Na pomniku widnieje napis: **„Ta nieruchomości hipoteczna pn. „Osada Młyńska Ignaców” tzw. Dębczyna w latach okupacji 1939-1945 była miejscem zbornym żołnierzy Oddziałów Partyzanckich AK oraz ostoją ukrywających się uczestników niepodległościowego podziemia obwodu „Gołąb” Garwolin. Ignaców 2 IX 2007”**. Teren ten, gdzie znajduje się pomnik należy obecnie do Józefowa.

O tym miejscu Pani Wanda Kot z Józefowa tak pisze: *„Była tam kiedyś mała osada z jednym większym, znanym gospodarstwem Bronisława Rojka. Przez cały okres okupacji miejsce to stanowiło wielką ostoję dla partyzantów, działaczy AK polskiego podziemia, oraz ludności cywilnej podczas bombardowań. Nazwa „Dębczyna” pochodzi od rozległego, starego dębowego lasu. Na jednym z tych starych dębów wisiała od dawna niewielka kapliczka, przy której zbierali się partyzanci przed każdą akcją. Dąb był okazały ale dość stary, w środku miał potężną dziuplę, w której ukrywano i maskowano broń.”* Pod tym dębem na którym wisi kapliczka stanął pomnik. Jest to miejsce wyjątkowe, naznaczone głęboką wiarą i wielkim patriotyzmem¹³.

¹³¹³ Wanda Kot, *Józefów – Kobyla Wola* (rękopis), Józefów, 1 marca 2010, s. 5-6.

W czasie wojny majątek rodziny Rojków był punktem kontaktowym, w którym założono radiostację, gdzie odbywały się zloty, przysięgi, spotkania Akowców i gdzie wydawane były dyspozycje wojenne, a w dębie z otworem-dziupłą kurierzy zostawiali wiadomości.

Uroczystego odsłonięcia pomnika w dniu 21 czerwca 2008 r. dokonał wójt gminy Górzno Waldemar Sabak, a poświęcił proboszcz miejscowej parafii ks. Eugeniusz Rola, który odprawił także uroczystą mszę świętą za poległych, pomordowanych i zmarłych żołnierzy Armii Krajowej Obwodu „Gołąb” Garwolin-Górzno¹⁴.

Obelisk kamienny przed Urzędem Gminy w Górznie

Na murowanym podwyższeniu ze schodkami umieszczona kamienna płyta z napisem: „**W hołdzie poległym i pomordowanym w 1939-1945 z terenu Gminy Górzno. Na wieczną pamięć. Społeczeństwo gminy Górzno**”.

Obelisk znajdujący się przed budynkiem Urzędu Gminy w Górznie, obok zabytkowej kapliczki postawiony został w latach 80-tych XX wieku.

Fot. Obelisk przed Urzędem Gminy w Górznie

¹⁴ (jj): *Górzno: Tutaj ukrywali się żołnierze. Był i testament.* „Tygodnik Siedlecki” 2008, Nr 28, 13 lipca 2008.

W 2012 r. przed Urzędem Gminy w Górznie postawiony został pomnik poświęcony ofiarom tragedii smoleńskiej z 2010 r. Na pomniku widnieje napis: „Pamięci 96 Polaków, na czele z prezydentem RP Lechem Kaczyńskim, którzy 10 kwietnia 2010 r. zginęli w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem w drodze na obchody 70 rocznicy zbrodni katyńskiej. Społeczeństwo Gminy Górzno. Górzno kwiecień 2012 r.”. Aktu odsłonięcia pomnika dokonali Jacek Sasin oraz wójt Waldemar Sabak 15 kwietnia 2012 r. podczas uroczystych obchodów II rocznicy tragedii smoleńskiej. Pomnik poświęcił ks. kan. Eugeniusz Rola.

Fot. Pomnik poświęcony ofiarom tragedii smoleńskiej z 2010 r. przed Urzędem Gminy w Górznie

Izba Patriotyczna w PSP im. Władysława Józwickiego w Górznie

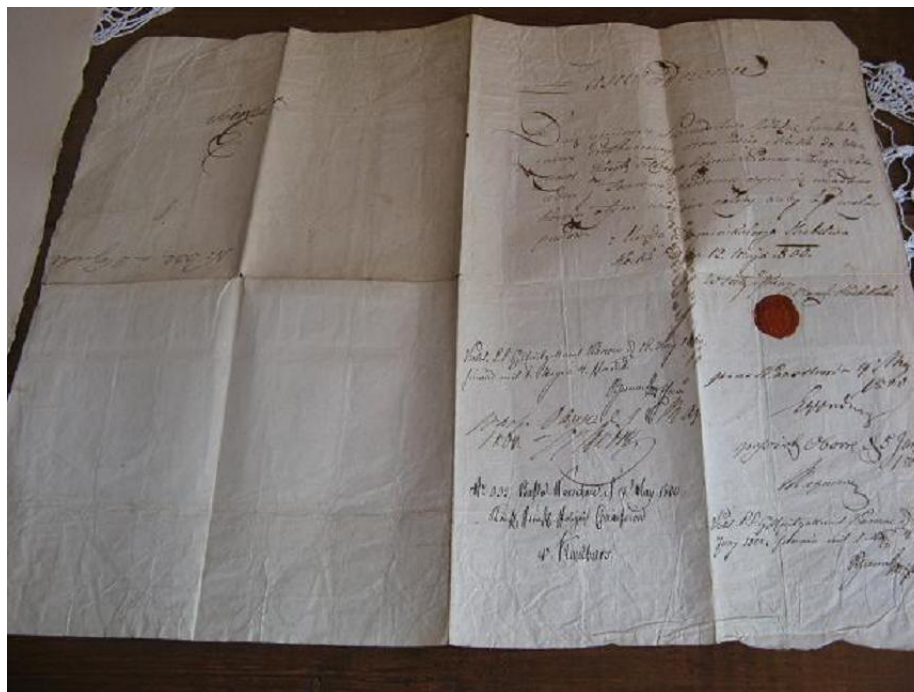
Izba Patriotyczna w Publicznej Szkole Podstawowej im. Władysława Józwickiego w Górznie mieści się w dwóch pomieszczeniach o niewielkiej powierzchni i gromadzi duży zbiór eksponatów i dokumentów świadczących o bogatym dorobku historycznym Górzna i jego okolic. Wśród nich jest list przewoźny z 12 maja 1800 roku przekazany przez rodzinę Wilkońskich, zaświadczenia o aresztowaniu i wywiezieniu do obozu z czasów II wojny światowej, oryginalny protokół przesłuchania Bronisława Rojka przez NKWD z 1944 roku, książeczka do nabożeństwa z 1883 roku z cenzurą rosyjską oraz oryginalne świadectwo

szkolne Władysława Józwickiego z 1932 roku. W izbie znajduje się także wiele przedmiotów z czasów II wojny światowej, a mianowicie hełmy, mundury i wyposażenie żołnierzy. Uroczyste otwarcie Izby miało miejsce 25 listopada 2010 r.

Fot. Pamiątkowa ściana w Izbie patriotycznej

Fot. List przewoźny z 12 maja 1800 roku przekazany przez rodzinę Wilkońskich.

Grobowiec rodziny Wilkońskich z 1866 r.

Fot. Grobowiec rodziny Wilkońskich przed przebudową

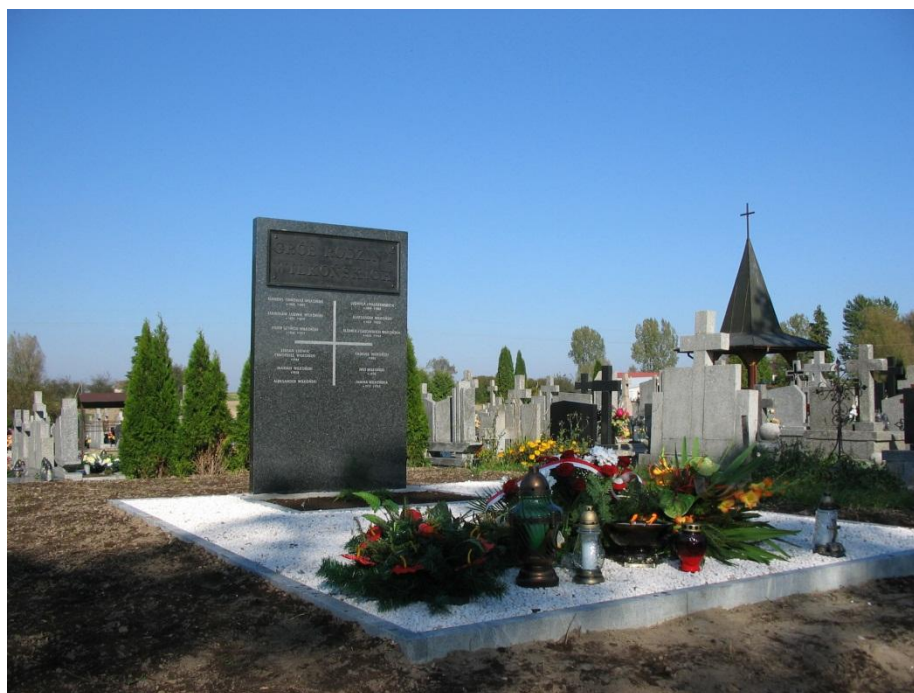
Grobowiec rodziny Wilkońskich z 1866 r., zarządców Górzna w latach 1864-1920¹⁵.

¹⁵ Katalog zabytków sztuki w Polsce. t. X, z. 2. Powiat garwoliński, s. 13.

Pieczara w 2009 r. została przebudowana przez ks. Eugeniusza Rolę w związku z jej złym stanem, grożącym zawaleniem, a następnie rozebrana. Na tym miejscu postawiono nowy pomnik. Obecnie nie figuruje w rejestrze zabytków.

Fot. Grobowiec po przebudowie w 2009 r.

Fot. Grób rodziny Wilkońskich obecnie

Mogiła Bronisława Rojka

Fot. Mogiła Bronisława Rojka na Nowym cmentarzu

Symboliczna mogiła wielkiego patrioty Bronisława Rojka z osady „Dębczyna”, zamordowanego w obozie sowieckim tzw. zespole łagrów Borowicze, którego prochy zostały sprowadzone do Polski 30 sierpnia 1998 r. Jest to grób rodziny Rojków. Na płycie pomnika napis:

Fot. Płyta pamiątkowa na mogile Bronisława Rojka

Nagrobek księdza Augustyna Balcewicza z 1869 r.

Nagrobek na Nowym cmentarzu parafialnym w Górznie.

Na płycie wykuty napis:

**„S.P. Księdza Augustyna Balcewicza
Kanonika, Dziekana Dekanatu
Łaskarzewskiego, Proboszcza Parafii
Górzno, zmarłego(...) 1869”.**

Fot. Nagrobek Ks. Augustyna Balcewicza

Tablica pamiątkowa w kościele parafialnym w Górznie

Tablica poświęcona poległym, pomordowanym i żołnierzom AK placówki „Górzno” z napisem: **„Żołnierzom Armii Krajowej Placówki Górzno Obwodu „Gołąb” Garwolin pomordowanym i poległym w walce o wolność i niepodległość Polski w latach 1939-1945 oraz zmarłym 1980 r. Towarzysze broni”**

W dniu 20 sierpnia 1980 r. ks. kard. Stefan Wyszyński wydał dekret zezwalający na wmurowanie tablicy pamiątkowej w kościele parafialnym w Górznie¹⁶.

Fot. Tablica pamiątkowa w kościele w Górznie

¹⁶ Anna Przybysz, *Historia parafii Górzno w latach 1968-200*, praca dyplomowa, UW. Instytut Historyczny, 2004.

Tablica pamiątkowa w Kaplicy parafialnej w Uninie,

Tablica poświęcona poległym i pomordowanym żołnierzom Armii Krajowej.

Fot. Tablica poświęcona żołnierzom AK w kościele w Uninie

Na płycie napis: **”Polegli i pomordowani w walce o wolność i niepodległość Ojczyzny Żołnierze Armii Krajowej Komórki Unin Obwodu „Gołąb” – Garwolin w latach 1939-1945: Gora Stefan „Wilczek”, Góźdz Henryk, Latuszek Kazimierz Majewski Edward, Mikulski Jan, Mikulski Eugeniusz, Mikulski Feliks, Mikulski Franciszek, Pałyska Jan i Józef, Płatek Józef, Płatek Piotr, Sobiech Józef, Zalewski Feliks, Zalewski Marian, Zalewski Zygmunt. Czcząc wieczną pamięć bohaterów. Tę tablicę ufundowały Rodziny i koledzy poległych. Unin 1982 r.”**

Kropielnica ze starej kaplicy w Uninie z 1941 r.

Kropielnica umieszczona w nowym kościele w Uninie, po prawej stronie od głównego wejścia, a nad nią tablica pamiątkowa.

Fot. Tablica pamiątkowa do kropielnicy ze starej kaplicy w Uninie

Tablica pamiątkowa poświęcona Piotrowi Michalakowi wójtowi Gminy w latach 1936-1943

Fot. Tablica poświęcona Piotrowi Michalakowi
przy wejściu do Urzędu Gminy w Górznie

Tablica umieszczona przy wejściu do Urzędu Gminy w Górznie poświęcona wiernemu patriocie Piotrowi Michalakowi, wójtowi Gminy Górzno, który w 1944 r. oddał swe życie za ojczyznę. Rozstrzelany w Garwolinie, prawdopodobnie po 6 lipca 1944 r. wraz z grupą 30 więźniów.¹⁷

Piotr Michalak urodził się w 1895 r. we wsi Piaski. W latach 1936-1943 pełnił funkcję wójta Gminy Górzno. Piotr Michalak pseudonim „Szymon” był aktywnym członkiem Armii Krajowej.

Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy z napisem: „**Pamięci wiernego Polsce patrioty Piotra Michalaka, Wójta Gminy Górzno w latach 1936-1943, żołnierza AK ps. Szymon**”, aresztowanego przez hitlerowców za wierną i oddaną bez reszty działalność dla regionu i Polski. Zginął z rąk gestapo. Górzno 2003” odbyła się 24 kwietnia 2004 r. wraz z uroczystością oficjalnego otwarcia nowego budynku Urzędu Gminy w Górznie, który powstał dzięki ogromnemu zaangażowaniu wójta Waldemara Sabaka.

¹⁷ Lucjan Sikora, *Bastion Górzno. Z życia związku*, „Biuletyn informacyjny AK”, maj 2004, s.60.

Tablica pamiątkowa w Szkole Podstawowej w Górznie poświęcona Władysławowi Józwickiemu ps. „Sęp”

Fot. Tablica pamiątkowa w Szkole Podstawowej
w Górznie

Tablica poświęcona Władysławowi Józwickiemu umieszczona została w Publicznej Szkole Podstawowej w Górznie z okazji nadania szkole imienia Władysława Józwickiego ps. „Sęp”. Tablicę zawieszono na szkolnym korytarzu, obok pokoju nauczycielskiego, z napisem:

**„Szkola Podstawowa w Górznie imienia Władysława Józwickiego ps. „Sęp”,
bohaterskiego żołnierza Armii Krajowej, który poświęcił życie za ojczyznę”**

Uroczystości nadania szkole imienia i odsłonięcia pamiątkowej tablicy odbyły się w 1997 r. Z tej okazji w kościele parafialnym odprawiona została uroczysta msza święta, po której uczestnicy uroczystości oddali hołd poległym żołnierzom AK na Nowym cmentarzu w Górznie, gdzie znajduje się mogiła Władysława Józwickiego¹⁸.

Dalsze uroczystości związane z poświęceniem i odsłonięciem tablicy upamiętniającej Władysława Józwickiego, wielkiego bohatera i wspaniałego żołnierza Armii Krajowej odbyły się w Szkole Podstawowej w Górznie.

¹⁸ Dodatkowe informacje w rozdziale czwartym tej pracy, podpunkt, Mogiła zbiorowa-grobowiec żołnierzy Armii Krajowej, s. 82-83.

Pomnik pamięci ks. kan. dr Władysława Zwierza, przed kaplicą w Łąkach

Fot. Pomnik pamięci ks. Władysława Zwierza

Kamień poświęcony ks. kanonikowi dr Władysławowi Zwierzowi, proboszczowi parafii Górzno w latach 1973-1995 postawiony został w 2006 r. przez mieszkańców na placu przed kaplicą w Łąkach, a poświęcony 25 czerwca 2006 r. w odpust św. Władysława. Na górnej części w kamieniu wykuty cytat: ks. A. Naruszewicza: **„Nie ten żył długo, Kto wiele przeżył, Lecz kto życie, Wielkimi zasługami ozdobił”**. Niżej słowa: **„Czcigodnemu Ks. Kanonikowi Dr Władysławowi Zwierzowi, dzięki któremu ta świątynia została wzniesiona w latach 1982-1985, 27.VI. 2006. Wdzięczni mieszkańcy Łąk i Chęcín”**.

Ks. Władysław Zwierz w latach 1973-1983 był dziekanem Dekanatu Garwolińskiego, zasłużył się aktywną obroną krzyży w Zespole Szkół Rolniczych w Miętym. W czasie proboszczowania w parafii Górzno, dzięki wielkiemu zaangażowaniu ks. Władysława Zwierza wybudowano dwie kaplice: w Łąkach i Wólce Ostrożeńskiej oraz nową dzwonnice przy kościele w Górznie.

Ks. Władysław Zwierz żył w latach 1920-2001, zmarł 5 lutego 2001 r., spoczywa na cmentarzu parafialnym w Parysowie.

Kamień pamiątkowy na tyłach kościoła ustawiony w 2000 r.

Fot. Kamień pamiątkowy obok kościoła parafialnego w Górznie

Obelisk poświęcony jubileuszowi 1000-lecia chrztu Polski, wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II w Siedlcach w 1999 i Misjom Ewangelizacyjnym w parafii Górzno, które odbyły się w dniach 7-15 maja 1998 r. ufundowany został przez parafian.¹⁹

¹⁹ P. Ajdacki, J. Kałużko, W. Sobociński, *Garwolin i okolice. Przewodnik turystyczny*, s. 157.